

SESONKITYÖVOIMAN SAATAVUUDEN PARANTAMINEN JA TYÖVOIMAN TYÖLLISYYDEN TURVAAMINEN, 531/2018

RAHOITUS: AIKO-rahoitus, Pohjois-Pohjanmaan liitto, Kalajoen kaupunki

TOTEUTTAJA: Kalajoen kaupunki

HANKE-AIKA: 22.10.2018 – 30.4.2019

TIIVISTELMÄ:

Kalajoen kaupungin hallinnoimassa esiselvityshankkeessa selvitettiin alueen toimijoiden tarpeita työvoiman saatavuuden ja osaamisen suhteen. Pää tarkoituksena oli selvittää miten maaseudun sesonkityövoimaa sekä sesonkityön tarjoajia saataisiin yhdistettyä niin, että työnantajalle olisi työvoimaa tarjolla ja työntekijöille työmahdollisuuksia ympäri vuoden.

Alueen sesonkityötarpeet ovat erityisesti sadonkorjuu-aikaan, perunan-, ja marjanviljelyssä, rehunteossa, puintiaikoina, lomituksessa, turkistarhauksen sesonkikuukausina, konetöissä sekä muissa maaseudulla toimivien toimialojen sesonkitöissä.

Hanke on saanut alkunsa alueen toimijoiden omasta aloitteesta ja sitä toteutettiin Kalajoen, Merijärven ja Alavieskan kuntien alueella.

TAVOITTEET:

Hankkeen tavoitteena oli edistää aktiivisesti elinkeinojen rakennemuutosta ja vahvistaa alueen muutosjoustavuutta selvittämällä alueen sesonkityömarkkinat ja tuoda nämä sesonkityömarkkinat esiin potentiaalisille kohderyhmille. Tavoitteena oli selvittää sesonkityön mahdollisuudet tiloilla ja alkutuotantoon liittyen mahdollisuutena monipuolistaa, kehittyä ja työllistyä esim. osa-aikaisesti toisilla tiloilla tai toimialoilla sesonkityössä. Hankkeen tavoitteena oli vahvistaa maaseudun palveluelinkeinojen kasvua ja mahdollistaa uusia työ- ja toimintamahdollisuuksia palveluihin, työpalveluihin, koneurakointiin ja muille aloille. Hankkeen välillinen tavoite on kohottaa sesonkityön arvostusta ja välillisesti alkutuotannon muutosjoustavuutta tuoden esiin hyviä käytäntöjä, uusia kehittämisavauksia ja kokeilijoita, sekä edistää niiden käynnistymistä ja maaseudun ihmisten työllistymistä uusille aloille.

TOTEUTUS JA AIKATAULUT:

Hanke käynnistettiin suorittamalla kilpailutus esiselvityshankkeen toteuttajasta.

Tarjouspyyntö lähetettiin viidelle toimijalle, joista kolme toimijaa jätti tarjouksensa määräaikaan mennessä. Esiselvityshankkeen tekijäksi valittiin Aamos Group Oy, jonka jättämä tarjous oli kokonaistaloudellisesti edullisin.

Aamos Group toteutti kolme työpajapäivää, jonne osallistui 5 työnantajaa ja 20 henkilöä eri alojen työntekijöitä. Kokonaisuudessaan hankkeen piirissä oli 70 maaseudun elinkeinojen parissa toimivaa eri tahoa.

Aamos Group avasi hankkeelle nettisivut, www.sesongithalutuun.fi. Sivulla tiedotettiin ajankohtaisista asioista ja se tarjosi myös keskustelukanavan toimijoille. Lisäksi sivulla toteutettiin toimijakysely. Nämä toimet jäivät kuitenkin vähäiselle käytölle pikaisen hanke aikataulun vuoksi.

TOTEUTUKSEN ORGANISAATIO JA KESKEISET YHTEISTYÖTAHOT:

Hanke toteutettiin ostopalveluna Aamos Group Oy:ltä.

Hankkeen johtajana toimi elinkeinojohtaja Miia Himanka, projektipäällikkönä maaseutujohtaja Antti Pulkkinen ja osa-aikaisena hankesihteerinä Lea Mattila.

Maaseudun elinkeinonharjoittajista ja kuntien edustajista koottu ohjausryhmä:

MTK-Kalajoki, MTK-Rautio, MTK-Himanka, Alavieskan, Kalajoen ja Merijärven kuntien edustajat, maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen neuvottelukunta, turkistarhaajat, rahoittaja

KUSTANNUKSET JA RAHOITUS:

Hankkeen rahoituspäätöksessä hyväksytyt kustannukset ovat 36 992 €

KUSTANNUSLAJI	TOTEUTUNEET KUSTANNUKSET €
Palkkakustannukset	142,27
Ostopalvelut	34 200
Välilliset kustannukset	34,14
YHTEENSÄ	34 376,41
RAHOITUS	
AIKO-määräraha	24 063,49
Kuntaraha	10 312,92
YHTEENSÄ	34 376,41

RAPORTOINTI JA SEURANTA:

Hanketta varten perustettu ohjausryhmä osallistui aktiivisesti koko hankkeen ajan.

Ohjausryhmä kokoontui kaksi kertaa 5.2.2018 ja 29.4.2019. Ohjausryhmä on osallistunut työpajatoimintaan sekä heidän kontaktiansa avulla on saatu myös tietoisuutta hankkeesta levitettyä.

Ohjausryhmä: Tapio Mattila, Maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen neuvottelukunta
Jari Isotalus, maaseutuasiamies, Alavieskan kunta
Jussi Himanka, Mtk Himanka
Lasse Joensuu, Turkistarhaajat
Ulla Nivala, Mtk Merijärvi
Pekka Nuorala, MTK Kalajoki
Heikki Olkkonen, MTK Rautio
Jukka Rahja, Kalajoen kaupungin edustaja
Arvo Salmu, Merijärven kunta

Heikki Ojala, rahoittajan edustaja, Pohjois-Pohjanmaan liitto
Miia Himanka, elinkeinojohtaja, hankkeen johtaja, Kalajoen kaupunki
Antti Pulkkinen, maaseutujohtaja, projektipäällikkö, Kalajoen kaupunki

Ohjausryhmän antama arvio hankkeesta:

Hankkeen toimijan valinta oli onnistunut. Ohjausryhmä kiittää Aamos Group Oy:tä onnistuneesta työstä. Ohjausryhmä näkee tähän saakka tehdyn hanketyön kattavaksi ja monipuoliseksi. Alueella on paljon sesonkityötä, mutta osaava sesonkityövoima on puutteellista. Haasteena on näiden tarpeiden yhdistäminen. Jatkon kannalta ohjausryhmä näkee tarpeelliseksi työn jatkamisen esimerkiksi hankkeistamalla ja sesonkitöiden koordinoijan tarve on selkeä.

TIEDOTTAMINEN:

Aamos Group Oy perusti hankkeelle omat nettisivut, www.sesongithaltuun.fi. He ovat myös lähettäneet tiedotteita suoraan viljelijöille sekä ottaneet kontakteja suoraan puhelimitse. Kalajoen kaupunki tiedotti hankkeesta omilla nettisivuillaan ja maaseutupalvelut uutiskirjeessään. Kaikessa tiedottamisessa on tuotu esiin Pohjois-Pohjanmaan liiton tunnus.

TULOKSET JA VAIKUTTAVUUS:

Hankkeessa saatiin kartoitettua alueen sesonkityömarkkinat pääosin haastatteluilla ja kokoamalla eri toimialojen edustajat yhteisiin työpajoihin. Työpajatyöskentely ja eri toimialojen sesonkityövoimatarpeiden kartoittaminen vuosikellon muotoon selkeyttivät sesonkityövoiman tarpeita. Hankkeen toimijan toimesta haastateltiin sekä sesonkityönantajia – että työntekijöitä. Molemmille osapuolille järjestettiin lisäksi oma työpaja, jossa käytiin läpi sesonkityön tarpeista, mahdollisuuksia ja haasteita sekä työnantajan, että työntekijän näkökulmasta.

Alueelta löytyy monipuolisesti sesonkityötä ja sesonkityövoimaa. Sesonkityöt ovat silppuna eri toimijoiden tarjoamana, eikä niitä osata markkinoida riittävästi. Toisaalta myös sesonkityöntekijöitä löytyy ja myös sillä puolella ei ole osattu markkinoida työvoimaa riittävästi työtä tarjoaville tahoille. Toimijoiden välinen yhteistyö on tähän saakka ollut vähäistä, eikä osaavaa työvoimaa ole osattu riittävästi hyödyntää toimijoiden välillä. Myös koulutustarpeet tulivat esille. Työpajoissa kiiteltiin, että ensimmäisen kerran asia on nostettu esille ja koottu eri alojen toimijat saman pöydän ääreen.

Sesonkityöt sekä sesonkityövoima sekä molempien nykytila, mahdollisuudet ja kehittämistarpeet selkeytyivät hankkeen aikana.

INDIKAATTORIT:

- 1) Käynnistyvät kehitysprosessit, tavoite 3 kpl toteuma 3 kpl
Hankkeessa järjestettiin kolme työpajaa, yksi ohjausryhmälle, yksi työnantajille, yksi työntekijöille. Työpajoissa kartoitettiin sesonkitöiden tarjonta vuosikellon muotoon muokattuna, sesonkityövoiman määrä, osapuolten tarpeet ml. koulutus, odotukset sekä haasteet. Sesonkitöiden käytännöissä on yhdistämistä mm. koordinoinnin, töiden järjestelyn ja uuden työvoiman perehdyttämisen suhteen. Työpajatyöskentely auttoi oppimaan toisten toimialojen parhaista käytännöistä.
- 2) Käynnistyvät kokeilut, tavoite 1 kpl toteuma 2 kpl
Työnantajille luotiin hankkeessa tiedotus- ja vaikutuskanava, jonka kautta heillä olisi mahdollisuus keskustella ja tulla kuulluksi. Kanava vaikuttamiselle tarjottiin nettisivulle rakennetun keskustelufoorumin muodossa, jonka lisäksi toteutettiin nopeana kokeiluna toimijakysely. Molemmat kokeilut jäivät valitettavan vähälle käytölle. Keskustelufoorumin ja sähköisen kyselyn heikko saavuttavuus johtui oletettavasti lyhyen hankkeen ajan

sanelemasta pikaisesta aikataulusta, jonka vuoksi laajan toimijaverkoston aktivoiminen kokeiluun ei ollut mahdollista.

- 3) Aiko hanke edistää maahanmuuttajien työllistymistä ja yrittäjyyttä Alueella käytetään sesonkitöihin noin 200 ulkomaalaistaustaista sesonkityöntekijää. Hankkeessa käytiin molemminpuolisia mahdollisuuksia ja tarpeita läpi ja todettiin, että hyvälle työntekijöille olisi mahdollisuus tarjota pitempiaikaistakin työtä sesonkitöitä koordinoimalla.

ESITYKSET JATKOTOIMENPITEIKSI:

Nykytilakartoitus osoittaa, että maaseudun työnantajien suurimmat haasteet liittyvät osa-aikaisten ammattilaisten löytämiseen. Tekemätöntä työtä olisi, mutta yksittäisillä työnantajilla on suuria vaikeuksia löytää osaavaa työvoimaa, koska heillä on usein tarjottavana vain osa-aikaisia töitä. Töitä teetettäisiin mielellään esimerkiksi alihankintana, mutta urakoitsijotakaan ei alueella ole riittävästi tai ainakaan näkyvillä. Jotta osaavaa työvoimaa löytyisi jatkossa, on uusien osaajien kouluttamiseen kiinnitettävä nykyistä enemmän huomiota ja silpputöistä täytyisi koota ja koordinoita kokoaikaisia töitä ja tuoda työvoimatarve näkyville.

Kun halutaan mahdollistaa työntekijöiden ympärivuotinen työskentely alueella ja maaseudun monipuolisiin töihin saadaan osaavia tekijöitä, tarvitaan hankkeen jälkeenkin koordinoitua. Tämä vaatii työntekijäresurssia ja verkostoyhteistyötä. Toteutus voi tapahtua esimerkiksi nykyisiä resursseja hyödyntämällä, hankerahoituksella, ostopalveluna tai jonkun rekrytointiyrityksen toteuttamana. Sesonkitöiden koordinointiin ja ohjaukseen tarvitaan selkeä toimija, joka ottaa asiasta kokonaisvastuun.

ARKISTOINTI:

Hankkeessa syntynyt aineisto arkistoidaan Kalajoen kaupungin arkistoon, os. Kalajoentie 5, 85100 KALAJOKI. Hankkeen viralliset asiakirjat, kuten päätökset, hakemukset, pöytäkirjat, kilpailutustiedot ja raportit on lisäksi tallennettu sähköisesti Dynasty -asiakirjahallintajärjestelmään.

Antti Pulkkinen
maaseutujohtaja